

Q B A D E A - M A B E

(NAGYVÁRAD)

Joi 5 Juniu st. v.
17 Juniu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 42.

ANUL XVI.

1880.

Pretiuł pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Români'a 2 galbeni.

Ion Câmpineanu.

— Discursu de receptiune la Academi'a romana. —

Științele naturale au fost obiectul principalu al studiilor mele din tineretie. Descoperirile lui Cuvier și ale lui Eli de Beaumont asupra formațiunilor geologice și asupra succesiunii locuitorilor pamântului, deschideau în spiritul meu unu orizontu placutu vietii în care voiam să intru. Admiram cum Arago și Dumas faceau înțelegibile, chiar diletanților științei, cestiunile cele mai complicate și mai transcendente ale filosofiei naturii și cum învețiatii secolului al XIX-le înavețiau pe totu diu'a științ'a cu o mulțime de descoperiri. Urmam cu religiositate mîile de observațiuni și de esperiențe cu cari Humboldt pregatiă marea opera științifică ce a lasatu lumii. Dar evenimentele, la cari mi-a fost cu neputinț'a să nu ieu și eu parte, m'au deslipitu de acele ocupațiuni liniscite și placute, și m'au aruncatu în vârtejul luptelor politice, atât de crâncene și de pasionate, cari se urmêza la noi continuu de atâția ani.

Nu ași fi cutezatu nici odata să solicitu unu fotoliu într'acêsta incinta; dar a fi chiamatu de liber'a vîștra mișcare, a fost unu onoru pré mare pentru mine ca să nu simțu cea mai adâncă recunoscinț'a și mândria. Și deca interpretu bine intențiunile de cari ati fost animati, când m'ati admisu între voi, îmi dîcu că ati voitu să dati o proba, că în spiritul ce animă învețiatul vostru corpu, nu despartiti legile lumii morale și politice de acele ale lumii fizice și că priviti studiul societăților omenesci ca o situațiune care ține și de științele naturii și de ale spiritului. Ati voitu să aretati, că aliati moral'a și politic'a cu științele esacte și că cereti dela ômenii de statu a nu margini lucrarea lor numai în aপরrea drepturilor țerei și în organizațiunea administrațiunilor, dar că cereti să îngrișesca totu odata și de desvoltarea științelor, a artelor și a meseriilor; căci numai astfel s'ar înțelege misiunea ce au de îndeplinitu cătra țera și cătra națiune.

Dintr'acestu punctu de vedere nu credu că ași fi pututu să alegu unu subiectu mai potrivit cu intențiunile vîștre, de cât vorbindu-ve de unu omu care a luptatu o jumetate de secolu pentru desvoltarea morala, intelectuala și naționala a poporului român, pentru respândirea științelor, artelor și meștesugurilor în cari el vedea redobândirea drepturilor naționale ale patriei nîștre.

Acei care au auzitu pe Ion Câmpineanu la tribuna, ve potu spune că el a fost unu oratoru mare și unu aপরatoru aprigu al drepturilor naționale. El este acela care a redeschisu în Români'a lupt'a pe teremul politicu

și care prin aপরarea ce a susținutu în contra acelor cari voiau să ne rapesca autonomi'a, ne-a lasatu o pagină frumoșă în istori'a politică a țerii.

Prin cugetările sale înalte, prin elocinț'a sa și prin încuragările ce a datu literaturii române, numele seu are dreptu la unu resunetu în mijlocul învețiatului vostru corpu. Prin devotamentul și prin sacrificiile ce a facutu pentru țera el a dobânditu drepturi imprescriptibile la recunoscinț'a tuturor Românilor.

Suferințele și nenorocirile unei țeri facu de multe ori educațiunea ômenilor politici; ele când nu corumpu și nu omóra spiritul, înaltia inim'a, întarescu credințele și divinu o școlă de patriotismu, de sacrificii și de abnegațiune.

Într'o nôpte de ierna, Luxandra, soçi'a lui Scarlatu Câmpineanu, eră chiamata la curtea domnêșca. Nicolae Mavrogheni, Domnul de atunci, o primesce cu tôte onorurile cuvenite rangului și familiei sale; îi vorbesce cu respectu și blandetie, facendu o mare lauda despre meritele soçiului seu; când d'odata acelu Domnu maniacu începe a plânge și a se bate cu pumnii în capu povestindu-i visul ce dîcea că avusese chiar într'aceia nôpte: îi spune că o veșuse în somnu caletorindu pe drumul Giurguiului cătra Tarigradu și că îi confiscă averea. Când tiner'a femeia ajungea în capul scării palatului se întâlnea cu realisarea visului Domnescu. Eră luata pe sus de arnautii curtii și aruncata într'unu caru mocanescu. Voda rîdea privindu acêsta scena dupa ferêșta strigându-i: *Καλὸν κατεβῆδιον* (caletoria buna!)

A dîu'a și o șaica desbarcă la Ruscîuc înca o familia de esilati; d'acolo eră dusa la Eskizara, și mai în urma în temniț'a dela Edi-Cule (șapte turnuri) din Constantinopole, unde a fost deținuta mai multi ani, pâna când Ruscîucul Hasan Pașă a pusu unu termenu tiraniei lui Mavrogheni, luându-i capul. Atunci s'au liberatu familiile surghiunitorilor și refugitiu s'au întorsu la caminurile lor.

Vin'a Câmpinencei eră că barbatul seu nu voise să radice ôște românêșca, ca să mêrga să bata alături cu Turcii în contra austriacilor, nemților cu cîda, cum le dîceau Români.

Iêca epoc'a în care Ion Câmpineanu a veșutu diu'a!

Nascutu dintr'unu tata pe care nu l'a pututu cunoșce de cât prin numele laudatu ce a lasatu printre boerii țerii și dintr'o muma modelu de iubire și devotamentu, albita înainte de timpu în suferințele celei mai nemilîșe închisori.

Constantin Câmpineanu, fiul cel mai mare al lui Scarlat Câmpineanu și frate lui Ion Câmpineanu, omu

de o înaltă învețătura, elevul cel mai laudat al renumitei școle a lui Lambrou Photiadi, școl'a în care s'a formatu inim'a și spiritul multora din Grecii cari au ilustratu patri'a lor prin sabia și prin condeiu, în timpul luptei pentru regenerarea Greciei.

Acel frate mai mare al lui Ion Cămpineanu, care de copilu împărtașise cu maica-sa întemnițarea dela Edi-Cule, i-a servitu de tata. El i-a vorbitu de tirani'a și de corupțiunea Fanariotilor, de umilirea țerei, de drepturile ei nesocotite și calcate în picătoare; l'a tramisut să urmeze în școl'a lui Vardalah și a lui Comita; și i-a datu de institutoru pe Laurençon, unu nobilu francesu, care dupa ce luase o parte activa și entusiasta în revoluțiunea cea mare a Franciei, neputându mai în urma să se împace nici cu esecesele iacobinilor cari facuse din terore unu mijlocu de guvernare, nici cu regalistii cari chiamau pe straini în ajutorul Burbonilor; scapatu prin minune din temniț'a din care Chenieri și Lavoisieri esiau numai ca să se urce pe eșafodu, traia pibegu în Bucuresci, câștigându-si hran'a vietii dându lectii de limb'a lui Voltaire și a lui Rousseau, semenându în țer'a departata ideile cele mari și generose ale revoluțiunii franceze; alinându-si astfel durerea ce simțea în suflutul seu, veșându cum ideile extreme compromitu causele cele mai bune și facu ca omenirea să se învêrtesca într'unu cercu vițiosu, trecându dela libertate la licenția și la anarhia, dela anarhia la despotismu și la tirania, ca să încépa dela capetâiu acelasi cercu; și cu tôte aceste pașindu totu înainte.

Supt îngrigirea unor asemenea învețători și cu exemplele cele frumoșe ce avea dela unu frate modelu de virtute și de patriotismu, unu spiritu deșteptu ca acela al tinerului Cămpineanu, nu putea să nu primésca adâncu întiparirea binelui și a frumosului.

Dintr'o familia din cele mai vechi ale țerei, nepotu al lui Cantemir și al vornicului Căndescu, frate cu boerul cel mai consideratu și mai stimatu de Grigore Voda Ghica, locul lui Ion Cămpineanu eră însemnatu la curte și în mijlocul boerimii, dar inim'a lui îl tragea mai multu cătra lumea învețată, cătra profesori, cătra omenii de litere și cătra artisti, cătra omeni de talentu, de spiritu și de gustu, cătra aceia cari totdeauna și pretutindeni pregatescu viitorul unei țeri.

Unu omu pentru care el avea o deosebita afecțiune eră unu umilu calugaru din monastirea Caldarusiani care scia să-i vorbésca de originea Românilor, de vitejiile lor, de tractatele domnilor celor vechi cu Sultanii, de trecerea Bucovinei din mânilor Muscalilor într'ale Austriei printr'unu actu inicu și fără valóre în dreptu, de cesiunea Basarabiei, calcându-se în picătoare principiile cele mai sacre ale dreptului gintilor.

Într'o séra, pe când se află în serviciu la curtea Domnesca; aușindu pe Grigore Voda că dicea cătra unu boeru că în lips'a mitropolitului Dionisie Lupu, nu mai putea lasă scaunul archipastorescu vacantu și că de ar cunoșce unu calugaru român cu inima și cu învețătura, l'ar face mitropolitu și ar scapă țer'a de calugari straini. La aceste cuvinte Ioan Cămpineanu nu s'a pututu stapâni; multămirea lui a fost atât de mare, aușindu aceste cuvinte din gur'a Domnului, în cât, cu risicul de a fi infruntatu, a strigatu din colțiu unde sta respectuosu: „Este unu Mari'a ta!” Informațiunile luate de Domnu, confirmându recomandatiunea Cămpineanului, calugarul Grigorie fu chiamatu la palatu, unde erau adunati toti boerii. Domnul, urmatu de postelnicul seu Alesandru Ghica, înaintéza cătra calugaru și-i pune în mâna cărj'a archipastoresca dicându-i: „Nici celui care a alergatu, nici celui care s'a rugatu, ci celui care a binevoitu Dumnezeu”.

Suprinderea boerilor fu mare, criticele multe, dar țer'a dobândise unu mitropolitu virtuosu, adeveratu ro-

mânu, căruia i eră datu să devie unu martiru al credințelor și al patriotismului seu. Monastirile închinete s'au luatut atunci din mânilor Grecilor și egumeniile s'au datu tôte clerului Român.

Eră în natur'a lucrurilor de atunci, ca de odata cu intrarea trupelor rusesci, calugarii greci să fia reinstalati în monastirile duse închinete.

Dupa instalarea guvernului rusescu, la 1828 cu Palin și cu Zaltuchin, ca presideți plenipotenti, a începutu pentru vêtrosul nostru mitropolitu o era de persecuțiune și de suferințe; puține luni dupa intrarea trupelor rusesci a fost esilatu la Kiew. Unu esiliu de șese ani, într'o clima aspra, și vietii ascetica ce petrecea ca calugaru i-au ruinatu sânetatea. Numai la venirea noului domnu Alesandru Ghica la 1834, mitropolitul Grigorie s'a liberatu din esiliu, de odata cu încetarea ocupațiunii straine; a venitu în scaunul archiepiscopalu bolnavu, prepaditu în sânetate, ca să-si dea obștescul sfêșitu. A adormitu în Domnul ca unu sântu, binecuvântându țer'a și turm'a pe care a iubit'o atât de multu. Memori'a lui scumpa Românilor va fi totdeauna încungurata de aureol'a martirului.

Grigore Ghica, care se suise pe scaunul Domniei la 1822, în urm'a mortii lui Tudor Vladimirescu, eră dintre boerii aceia cari lucrau de multi ani pentru redobândirea drepturilor stramoșesci.

Idei'a care predomină într'acelu partidu eră că dreptul de suzeranitate, astfel cum resulta din capitulațiunile încheiate de vechii nostri domni cu Înalt'a Pôrta, erau o garanția pentru pastrarea naționalității noastre; exemplele celor ce se petreceau în Bucovina și în Basarabia, de când aceste provincii românesce încapuse pe mânilor Nemților și ale Rusilor, îi întariă și mai multu în această credință. Acei boeri recunosceau că Turcii, deținându fortarețiile de pe țermul românescu, numindu Domni d'a dreptul, fără de a fi alesi de țera, monopolisându esportul productelor noastre și tramitându firmaturi, nesocotiau tractatele. Dar isi diceau totu odata, că dela o vreme încóce imperiul Otomanu mergea totu slabindu-se și că, mai curându séu mai târziu, eră să vie țiu'a când acelu imperiu să se desface în elementele sale constitutive și că atunci independință a României va fi o consecință naturala a evenimentelor ce au să se desfășure.

Lucrarea acelu partidu, în care figurau pe la finitul secolului în întâiul rându Banul Brâncovénu, Banul Dumitrache Ghica cu fiii sei, Banul Scarlatu și Grigorie Ghica, Logofetul Ienachița și fiul seu Cluceru, Alecu Văcarescu, Constantin Balaceanu, Vornicul Scarlat și fiul seu Constantin Cămpineanu, Logofetul Nicolae Dudescu — eră de a pregati națiunea din vreme, ca acea desfășurare de eveneminte care se pregatiă, să o gasésca destulu de luminata și de pregatita, ca să póta profită de densesle pentru întarirea statului Român; căci deca din contra, ar fi fost să ne gasésca într'o stare de inferioritate, în comparațiune cu poporațiunile de cari sântemu încungurati, nu numai că nu amu fi scieutu să ne servim de drepturile noastre, dar chiar independință a ce s'ar fi dobânditu nu eră să aiba altu resultatu de cât acela de a atăti și mai multu lacomi'a puternicilor vecini, și ar fi fost necontentitu amenințata de a trece sub unu jugu mai anevoie de purtatu, precum s'a întâmplat cu Tatarii din Crimu și cu Polonia.

Pentru a nu deveni dar victim'a acelor jocuri politice, ei credeau că nu eră de doritu ca disoluțiunea imperiului Otomanu să fia precipitata, ca să lase Românilor timpul să se deștepte și să se lumineze; dar isi diceau totu odata că trebuie să lucreze neîncetatu la dezvoltarea simțului naționalu și să caute a se folosi de tôte împregiurările, ca să se redea țerei drepturile ei

calcate, reintrându în liter'a și în spiritul tractatelor celor vechi.

Pe aceste baze boerii nostri au vorbitu generalului Sebastiani, când a trecut prin București, la ducerea sa la Constantinopole, ca ambasadoru al lui Napoleon celu mare.

Pe lângă acestu partidu, mai există pe la începutul secolului și unu altul. Unii din boeri simpatiseau cu politic'a propagata de Eteri'a grecésca, care lucră la rescularea tutnror creștinilor din Orientu și la desființarea imediata a dominațiunii otomane, politic'a încuragiată în Franci'a și în Englițer'a de lumea universitara și patronata în Români'a de consulatul rusescu.

Din punctul lor de vedere Grecii aveau celu mai mare interesu să urmarésca realizarea acelu scopu, căci la ei învețatur'a eră respândita în tôte clasele, pe când celelalte poporațiuni nici nu se gândiau înca la înființarea de alte școli de cât cele grecesci. Clerul ortodocșu pretotindenii în imperiu eră grecu, avându în mânilor sale tôte averile bisericesci: Grecii erau poporul celu mai luminatu și mai avutu din Orientu. Simțitul naționalu eră la ei desvoltatu în celu mai mare gradu, pe când celelalte popóre ale Orientului, confundau înca naționalitatea cu biseric'a, în cât Bulgarii, Arnautii, Româniii din Macedonia se credeau Greci, fiindu că biseric'a lor se numiá biseric'a ritului orientalu grecu.

Grecii, în starea în care se aflau, puteau să aspire a înlocu pe Turci în dominațiunea imperiului. Ei se resculau în numele patriei: *δια την πατρίδα* și în numele naționalității elene *δια το ελληνικόν έθνος* ier celelalte popóre se sculau pentru religione, *za vera*.

Cu cât imperiul Otomanu ar fi căduțu mai curënd, cu atât Grecii, acestu nému micu, numerându celu multu dóue milióne de suflete, aveau mai multa probabilitate de a cresce numerul lor, absorbindu naționalitățile Turciei, pe care înca și astadi totu credu că le potu desnaționalisá prin școli și prin biserică, precum cauta să facă cu Româniii din Macedonia și cu Albanesii, lucru ce eră să devie cu neputintia mai târđiu, când simțitul gintii s'ar fi deșteptatu în acele poporațiuni, precum s'a deșteptatu și se deștepta pe tóta điu'a mai multu.

Ioan Cămpineanu eră unu din adeptii cei mai caldurosi partidului curatu românescu, al căruia unu din membrii cei mai activi și mai importanți eră fratele seu Constantin.

Pe la începutul mișcării din 1821, guvernul în amëndóue principatele eră în mânilor Grecilor și boerilor eteristi cari se pusesera la discrețiunea lui Ypsilante, venitu din Rusia ca să ie comand'a insurecțiunii. Insurecțiunea luase unu aventu însemnatu prin puternicul concursu al lui Vladimirescu, omu de arme energicu și fôrte influentu în județele de peste Oltu, unde se pastrá înca viu spiritul reshoinicu.

Cei mai multi din boeri, și chiar dintr'acei cari se raliase la acțiune zavergilor eteristi, spariati de predaciunile cetelor respândite a capitanelor lui Ypsilante, parasise țer'a și refugise în Brașovu și în Sibiiu peste Carpati, de unde nu s'au întorsu de cât atunci, când atitudinea luata de Ypsilante începuse să deschida ochii lui Vladimirescu, și-l facuse să véda curs'a în care caduse, puindu-se cu totul și în tôte la discrețiunea etericiei, deșteptare târđia pentru el sermanul care a espiațu crudu încrederea ce a avutu. El, care putea să móra ca Bozzari, séu să traiésca ca Coletti, și-a plecatu capul calăilor lui Ypsilante, ca să nu compromita viitorul țerii sale, espuind'o la vindic'a turcésca.

Sacrificiul lui Vladimirescu a fost unu actu de celu mai mare patriotismu. El a începutu ca unu erou și a sfêrșitu ca unu martiru, deschidëndu-ne nóue calea către redobândirea drepturilor naționale.

La chiamarea Românilor supt stégul naționalu la

1831, Ioan Cămpineanu, de și de o sânetate fôrte delicata, a fost din cei d'ântăiu a respunde la apelu. Rangul seu de paharnicu i da dreptul la gradul de capitănu; mai în urma, ajuns maioru, i s'a datu comand'a unui batalionu din regimentul staționatu în Ploesci, avându ofițieri subalterni pe Nicolae Goleșcu, pe Ioan Voinescu II, pe Nicolae Teologu, pe Dêmboviceanu și pe alti tineri ofițieri, cari toti s'au distinsu și s'au ilustratu în viaț'a publica.

(Va urmá.)

Ion Ghica.

O nópte de véra.

— *Reminiscintie.* —

(Urmare.)

Îmi scosei điuariul ce me însociesce pe totu locul, frundării în el pâna la unu buchetu palitu.

— Flori, sânt flori nu me uitá, — șopti ea luându-l cu delicatetă.

— Da! flori culese de-o mâna draga. Sânt mórte biete, înse o fericire viua mi-aduce vederea lor, și acum dupa multe đile...

Trecu alte pagini și-i întinsei o singura frundă în galbinita. Eră suvenirul unei óre-când în o deliciósa așteptare, ea-mi cađu ca unu omen reu, ca o esplicare sinistra a acelor ce urmara.

— Și poti să-mi spui cum le-ai căștigatu? — întrebă ea.

— C'unu surisu, cu o bucuría, póte și cu-o lacrima.

— Nu-i așa, că suvenirile sânt tesaure ce le pastrămu cu multa iubire? Și unde le căștigămu óre, anu în caletorii, și așa dara că dta caletoresci adese?

— Nici de cum adese, și apoi caletoriele mele sânt mai multu niște excursiuni scurte.

— Și eu așu caletori, libera ca paserea și vesela ca ea, nu ca acum cu paza pe buze și ochi, însocita de acele vecinice povăținiri, ce-ti împetrescu inim'a și-ti înghiația tineret'a. Bunic'a e aspra de fire, nu-i minune! a traitu cu lumea mare, și nu póte cobori acum la o biéta inima tremurânda și nepriceputa, cum este a mea. Apoi dela cine să ceru, dóra dela Iancu, o vorba mai calda? Vai! am facut'o și asta, pe genunchi l'am rugatu să puna o vorba la bunic'a, să mergu și eu — să caletorescu la vr'unu neamu séu prietenu de-ai nostri. M'arisu și el astfel, că dorul meu a caletori va remăné doru vecinicu...

— Iancu mi-se facu uriciosu. Caletoresce fără el...

— Hei când s'ar poté, — îmi spune înse bunic'a cumca numai educátorele caletorescu singure. Apoi dta nu scii, bunica și Iancu sânt totu pentru mine; eu sânt — orfana.

Tremurase ca o durere înecata vorb'a ei, și mi se facu mila de ea.

— Nu-i óre tristu a fi în vêrst'a mea așa parasita?

— Dar, — đisei eu, — uitu cu totul pe Iancu.

— El nu e fratele — ci mirele meu.

Recunoscuse, făr' a aretá cât de puțina sfiela. Înse așa tristu și amaru le roști, încât pricepui instinctivu că-o napadira lacrimel.

— Ca miri aveti mai multu a fi unu altuia, nu-i óre așa?

— Ah! Dta credi dóra să ne iubimu, să unimu acele dulci simțiri ce pentru sufletul fetei e resaritul sórelui în viaț'a interna?

Me minunam. Nu eră asta copila cu trasuri crude unu vulcanu de iubire, demnu a încalđi prin caldur'a simțirei anim'a unui barbatu nobilu, și-a unei familie li-

bere de prejudețiu și vanitate? Facusem repede niște reflexiuni ciudate, din care me deșteptă vocea ei.

— Uita, — dîse ea cu focu, — mi s'a spus că se pôte trăi și fără a iubi, și că iubirea chiar este numai unu cuvântu vulgaru, fără înțelesu pentru aceia cari represetă unu nume vechiu în viêt'ă moderna. Mi s'a mai spus, că bucurii și superări trebuie ținute sub o față senina, inse rece. Asta distinge, dă demnitate atâtău înaintea domesticilor, apoi a lumii care totdeuna sta în raportu cu ei. Parintii mi-au muritu, la bunic'a am crescutu în paza aspru, căci dupa ea lumea e o hidra cu deți de limbi, gata a inveninã ori ce ființã ce nu-si supune viêt'ă capricelor ei. Să fãia așa? Scie Ddeu! Am inse să facu placul ei: să iau pe lancu, séu mai bine lancu sé me ia pe mine orfana...

— Amorul, — dîsei eu, — amorul nu este singurul motoru al fericirii conjugale. S'a întemplat adese, că multu amoru la începutu, a adusu mai târziu recela ba și ruptura totala. Și iera de câte ori nu a fost contrariu? A lipsitu amorul cu totul, inse a esistatu stim'a. Și stim'a a datu ambelor părți acea inclinãre nefațãritã și dulce a prieteniei, ce unindu virtute cu credințã, ușoreza așa multu lupt'ã grea a vieții.

— Dar, — intrerupse agitata, — lancu nu are darul a câștigã stim'a mea. El e avutu, nu prin vrednici'a mintii sale, ci prin moștenire. Bunic'a mi-o spune, că-i ticna a intrã în tôte de gata. Și pôte că are dreptate. Parintele meu a truditu greu pentru lipsele traiului, erã mândru, despretiuitã ajutoriul bunicei, căci i huliã soț'ã luata dupa inima, și nu dupa nume séu avere. Și totusi a fost serina fericirea traiului nostru; în el erã iubire, și iubirea preface pustiu în paradisu...

Erã îngândurata, tacu lungu, apoi me ficsã întrebându: „Dta esti fericita, nu e așa? Spune-mi te rogu viêt'ă dtale!”

(Finea va urmã.)

Emilia Lungu.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

Ismérie, devenita palida ca mórtea, scóse aurul și banii de hãrtia; ședù, sé-i numere.

Erã atât de iritata, încât nu fu în stare să numere banii.

Cifrele jocau înaintea ochilor ei; galbenii alunecau din mâna, și în degetele sale înțepenite nu remase putere sé-i rețina.

— Dómne Dumneșeule! — esclamã spariata, — Dómne ajuta!...

Ea se apropiã de el în lipsa cu încredere copilarésca, cu credinț'ã umilților, își neteși cu mân'a ochii paingenati; apoi începù a vedé multu mai bine și apucã să revédia cass'a.

Din galbeni nu lipsiã mai multu decât dóue sute de franci; de siguru talhariul i-a scosu cu mân'a, fără sé-i fi numeratu.

Din bancnote disparura dóue mii de franci.

Furtul a trebuitu să se faca cu mare graba; ceea ce probã séu o mare negliobiã, séu că talhariul se temea a fi prinsu.

Fãra ndoiela, talhariul se temea de suprindere și aruncã desordinatu totu ce nu-i trebuia, séu ceea ce nu mai putea sé duca.

În adevér curiosu, că pentru ce nu a dusu mai multu, decât 2200 franci, de și în cassa se aflau 41,000?

Acésta erã o enigma, pe care Ismérie nu putù s'o deslege.

Realitatea trista stetea amenințãtoru înaintea ochilor ei spirituali.

Ce avea să faca?

Primul ei cugetu fu s'alerge la Forster și sé-i dica:

— Să cautãmu talhariul!... Eu nu sciu nimica!... Sél cautãmu dimpreuna!

Dar Ismérie începù a medita.

Ce ar cugetã fabricantul, carele în privinț'ã banilor este d'o rigurositate estrema, deca nu aceea, că si-a concređutu banii fără judecata, unor mâni femeiesci flusturate și negliobe?

Forster care nu cunosuse alte femei, decât femeia sa rea și fiic'a-i nedelicata, nu pré avea încredere în virtuțile femeiesci.

În casul cel mai bunu ce putea sé créda el? că cassirit'ã lui e disordinata, nu-i destul de istetã și punctuala, că a facutu greșeli în socoteli, și acuma — ca sé fia respunđãtoare — striga „talharu!”

Nu avea să dica el, că acésta ușoretate pecatósã periclitetã interesele sale, și pentru aceea va fi bine sé iee din mânil cassaritei sale negliobe séu distrase conducerea ulterioãra a cassei afacerilor?

Și deca acésta hotãrire avea sé-l faca a uitã suvenirea atâtor ani petrecuti în lucru diligentu, ce avea sé nu fia din ea, ce avea sé devina Juliette?

În spiritul ei nu se concepù acea ideia durerósã, că propri'a-i onestitate se va trage la indoiela.

Sunt suflete cari nici în altii nu presupunu cugetu reu.

I erã de ajunsu, deca cugetã, că relatãrea ei adeverata se va trage la indoiela și va audí:

— Dn'a Morin voiesce sé-si ascunda propri'a negliobia și pentru aceea dice, că a fost furata.

Sufletul ei se cutremurã la cugetul acesta și începù a medita, că cum și-ar puté salvã onórea?

Simțiea, că dèns'a va riscã iotu viitorul seu financiaru, dar se resolvì nobilu la acestu sacrificiu.

N'ar fi pututu sé suferé nici unu minutu, ca sé fia silita a roși de banuie'l'a umilțore.

Palida, cu mânil înceștate priviã cass'a deschisa.

— Ce nenorocire d'a fi femeia! — dîse ea. Disumi-s'a din capul locului. „Nu femeia e pentru locul acesta!” — diceau invidiosii mei. Și eu am invidiosii!... Justin Deboux voiã sé fia cassariu... Înainte!... Curagiù!... Eu suplinescu aice pe unu barbatu. Trebuie sé me portu barbatesce!

Reaședã tôte la locurile lor, încuã cass'a, dîse unui pazitoru că se va rentórcé indata și numai decât se duse sus în locuinț'ã sa.

Juliette scaldându-se într'o di rece în Rhône, s'a recitu; intramându-se de jumetate, ea se jocã în odaia, vesel și în linisce.

— Ba da!... vreu sé remãnu aice, — esclamã nefericit'ã femeia și privi dureros spre mic'a-i copila, par că astfel voiã sé se întarésca în hotãrirea sa.

Acésta mica odaia închidea între paretii sei tôte suvenirile fericite ale vietii sale.

Sarutã pe Juliette, care fugi înaintea ei plina de bucuria, când vedù că mama sa se rentórcé atât de iute, și deschise cut'ã ei de sticla, în care ținea banii sei economisati. Din o punga de metasa scóse dece galbeni.

În o vechia carte de rugaciune avea o bancnota nouã de cinci sute de franci.

Cu durere privi acesti bani.

Numai atâtã fu în stare sé economiseze în timpul veduviei sale.

(Va urmã.)

S E Z O N U:

Dela Caransebesiu.

(Sesonul mortu, anu-timpul „pré, pré“ si „fôrte, fôrte“, unu concertu, soldati multi.)

Amu intratu în sesonul aşá numitu „mortu“, căci lumea eleganta și cea cu parale, apuca la băi, și turistul și-a legatu strait'ă, apuca bastonul și o ia pe Alpi în sus. Timpul cel mai desperatu pentru unu corespundinte din provincia, unde petrecerile au încetatu.

Ce-i mai naturalu atunci pentru unu astfel de „scriba“, decăt, a „rôde“ la trecutu, și a face studii filosofice de „sila“ și în sôrele de juniu. Deci me rogu și ceru din capul locului scus'a stimatelor cetitóre și domnilor „carturari“, déca meditațiunile mele vor fi cam „arse“, căci ferbintél'a sôrelui din lun'a ceresielor, aduce multe cu sine, bune și rele.

Ce-i și omul! în lupta și frica continua față cu natur'a! Iern'a, în locu să respire frigul, și să admire cristalisațiunea apoi — cu speranția că și el se va face — — ca odinóra soçi'a lui Lot în stanu de sare séu pétra nu mai sciu — — în stanu de ghiaci'a, fuge de pré mare „recóre“ la cuptoriu, și când nu mai zimbesce puțin sôrele, deschide ferestile și el, și în zimbirea acést'a reciproca, l'ar aduce pe bietul sôre și „de peru“ în casa.

Din contra, vér'a, când aude numai de lun'a lui „cuptoriu“, îl prinde asudori și sare în „bulbóca“ séu astupa tôte ferestutifele, ca să nu-l „geneze“ nici cea mai gingasă raza de sôre. Omenime! omenime! voiesci lumina, și fugi de ea!

În privinți'a asta, amu puté luá exemple dela adoratorii sôrelui și filosofii indiani, cari stau, cu degetul pe nasu și percurgu cu atențiune tôte fazele drumului acelei mareté planete de či, dela resaritul pâna la apusul ei. Deu! creerii acestor stimatori de sôre aru puté spune multe despre influinți'a sôrelui din lun'a lui „cuptoru“.

Iern'a ni pare „pré, pré“ și vér'a „fôrte, fôrte“, dupa đis'a ôre cuiva...

Așá dara anutimpurile de nici „pré, pré“ nici „fôrte, fôrte“ aru fi primavér'a și tómn'a, și de siguru numai din acestu motivu s'au pusu și sinódele nôtstre bisericesci primavér'a, și congresele tómn'a, și aşá voiu a trece și eu în period'a faptelor trecute, căci cu cele viitóre numai jidovii isi spargu capul.

Amu avutu și noi sinodul diecesanu, dela care n'a lipsitu nici domnul deputatu „cu unu picutú de filosofia“, și despre cele întemplate și lucrute în el, dl Marcu a referatu publicului prin „Familia“, căci în altu điaru nu s'a publicatu raporturi dela sinodul nostru. Ca întregire mai adaugu și eu, că și diurnele domnilor deputati s'au amelioratu în modu îmbucuratoru. Sinodul s'a încheiatu cu rezultate frumóse și senatele consistoriului sânt compuse de persóne ce stau la înalțiimea chiamării lor.

Pe timpul sinodului s'a datu și unu concertu, la care eu nu am participatu, dara se đice, că a reesitu fôrte frumosu, și aşá sfinții parinti s'au întorsu pe la turmele lor, asemenea și advocatii la clientii lor.

Și aşá am ajunsu ierasi acolo, de unde am începutu, adeca la finea începutului séu la începutul finelui, cu alte vorbe în juniu cel monotonu și ferbinte.

A propos monotonía! Nu-i dreptu! căci atâta soldatesca s'a conchiamatu la eserçiú, în cât me simtú, că süm în Novi-Bazar, Banialuca, séu mai scie Dumneđu unde, și în tóta deminét'i'a, când audu trimbit'i'a, saru la ferést'a și me uitu că nu vedu vre-unu albanezu nrágorzu, care pândesce dupa nasul meu, căci în

timpurile nôtstre și dupa politic'a stapánitorilor nostri trebuie să fimu pregatiti pentru ori ce „suprindere“ și apoi noi aici în granția sântemu mai aprópe de ei ca altii...

Déca nu vinu Bosniaci, Albanezi, Cernagorzi séu alte limbi pagâne, de colo jos din Turcia,

Unde luptele sunt crunte,
Si se batu cu muchi'a 'n frunte...

pâna în julie, apoi atunci la revedere!

Cor. ord.

Dela Beiusiu.

(Salutarea „Familiei“ în Biharia, Stân'a-de-Vale, pescerea Meziadului, esamenele de maturitate.)

Mai nainte de tôte, te salutámu, dle redactoru, aici în apropierea nôtstra, căci iéta avemu și noi Biharenii unu điuariu! E bine, din simpl'a salutare a nôtstra dta nu vei avé multu folosu, căci nu cu vorbe se sustine unu điuaru, ci cu spriginire materiala. Îmi place înse a crede, că confratii mei din Bihari'a, dintre cari multi fôrte puțin au sacrificatu pâna'acuma pentru literatur'a și điuaristic'a naționala, isi vor aduce aminte, că au de împlinitu o datoría, și astfel cu spriginul lor „Familia“ va puté conținé și joi totu câte o còla întréga, ma dóra va puté sé apara și mai adese ori. (Pré bucuros, numai să fimu spriginiti. Red.)

Și acuma, dupa ce v'am đisu „buna điuu“, să ve mai scriu ce se 'ntempla pe la noi.

Nou? Dar este greu a raportá despre noutáti din acestu unghiuletú, cam retrasu, unde regin'a domnitóre e monoton'a. Acuma e sesonul băilor, deci ar trebui să ve scriu aşá ceva. Dar unde-su băile nôtstre? Fântán'a popii? Isbucul?...

Ah! pardon! Erá p'aice să uitu. Avemu și noi unu locu de cura climatica — în spe. Stân'a-de-vale se numesce acestu fiitoru Gräfenberg. De ocamdata, ce e dreptu, asemenarea între aceste dóue este cam cutezátóre, înse nu în tóta privinți'a, ci numai încât privesce confortul. Acesta la Stân'a-de-vale nu esista nici în gradul celu mai primitivu. Dar nu peste multu va fi și acesta. Unu începutu s'a și facutu. Comitatul face drumul, iér dominiul episcopescu gr. c. ofere localuri; au și începutu să se faca dóue; precum le vei vedé acusi, dle redactoru, când vei veni pe la noi... (Multiamimu de invitare, și îndata ce vom dispune de timpu liberu, ne vom face placerea d'a usá de ea. Red.)

Excursiunile sânt petrecerile nôtstre. La 1 l. c. direcțiunea gimnasiului nostru a arangiátu o excursiune sciintifica. Studentii din cl. IV, V și VI, precum cei mai marișori din cl. I, II, au eșitu — sub conducerea profesorilor de clase — la botanisare și adunare de obiecte pentru museul nostru, la renunít'a pescere dela Meziad.

Trup'a caletóre plecá d'aice la 3 ôre deminét'i'a și a sositu la locul destinatu la 9. De alta-data póte că voiu reveni asupra acestei excursiuni, care e démna de o descriere detaiata, dimpreuna cu pesterea Meziadului, care e un'a din cele mai grandióse din lume. Cu ajutorul calauzilor, studentii intrara în numit'a peștere, unde gasira cele mai frumóse figuri de stalagmite și stalagnite, precum și mai multe fântáni periodice.

Multi straini visitéza acésta pescere, ceea ce se vede și de acolo, că ea conserva înscrise pe paretii ei seculari o multime de nume din diverse párti.

Aprópe la o óra au înaintatu tinerii nôtstrei în interiorul pescerii, la lumin'a faclıilor, și ajungédu la unu locu plinu de desfetare, intonara „Descépta-te Române!“ și echo respundea prin mii de guri acestui imnu impo-santu.

Tinerii întorși apoi la Beiușu, au adus cu sine o frumoasă colecțiune, care valorează o considerabilă sumă de bani.

Esamenele de maturitate s'au încheiatu la 9 l. c. Numeral tinerilor din cl. VIII, din 27 a scăduți la 23; din acestia 19 s'au aflatu maturi, 1 nu s'a admisu, iera 3 au repășitu.

Anul școlaru de facto se va încheia la Rusali, dar apoi dñii profesori vor mai avé de lucru până 'n finea luni.

Cor. ord.

P u n c t u.

La unu usuraru.

— Cu ce dobânda la 100, consimti a-mi împrumutá acésta o mie de franci?

— Cu dobând'a mea obicînuita... 9 la suta.

— Ce fel 9 la suta, nu-ti este frica de poliția?

— Tocmai ai nimeritu!...

— Nu te temi ôre că vei fi despretîuitu de concețatîenii dumitale?

— Nici de cum.

— Nu-ti este frica cel pușin de justiția lui Dumneșeu?

— Dumneșeu, el înse de sus va vedé lucrul pe dos și va luá pe 9 dreptu 6.

*

Amicul: Pantofii pe cari vedu că-i are în șifonu scump'a ta soția, de sigur că sînt destinați pentru tine?

Barbatul: Să nu credi una ca asta; din contra, nu pantofii îmi sînt destinați mie, ci eu sînt destinați pentru pantofi.

*

Profesorul: Cum se forméza lumin'a nordica ce se numesce „auror'a boreala”?

Candidatul (frecându-si mânilé și scarpinându-se dupa urechia): O scieam asta odata, dar am uitat'o ierasi.

Profesorul: O mare perdere pentru sciintia! dta esti singurul omu carele ai sciutu acést'a odata și tocmai dta — ai trebuitu s'o și uiti!

Literatura si arte.

Publicănu în locul de onóre, dupa „Romănul”, începutul discursului de recepțiune al demnului președinte al Academiei Române. Ca totu ce ese din condeiu dlui Ion Ghica, astfel și acésta lucrare a dsale este plina de erudițiune, de aceea chiamămu și aice asupra-i atențiunea cetitorilor nostri.

Dl dr. Lazaru Petrovičiu, diligentul profesoru la instituiul pedagogico-teologicu din Arad, ierasi a scosu la lumina o lucrare noua. Acést'a se 'ntituléza: „Compendiu de pedagogia”. Recomandămu cu tóta placerea cartea junelui profesoru atențiunii onorab. publicu care se ocupa cu astfel de lectura. S'a tiparitu în tipografia diecesana din Arad, și consta 1 fl. 50 cr.

Auror'e-Quadrilu. Sub titlul acesta talentatul profesoru de musica din Nasedu, dl Iacob P. Muresianu, a scosu la lumina în Viena, unu frumosu quadrilu, care de siguru se va generalisá în curénd. Salutămu cu bucuria pe dl autoru pe acestu terenu, și i dorimu prosperitate! Prețiu unu esemplaru 80 cr.

Annalile Asociațiunii transilvane. A eșitu de sub tipariu și ni s'a tramis fasciculu I din Annalile Asociațiunii transilvane pentru literatur'a româna și cultur'a poporului românu, publicate în anul al 20-le al activității sale, 1880, editoru: comitetul Asociațiunii, redactoru: secretariul G. Baritiu. Acésta fasciculu cuprinde: Genes'a Annalilor, ca prefațiune, de dr. Iosif Ho-

dosiu; Activitatea Asociațiunii transilvane pe terenu practic (ca studiu retrospectiv) de G. Baritiu; apoi urméza partea oficiala, conținéndu procesele verbale ale adunărilor din Șimleu, și Șighișóra (lipsindu înse procesul verbalu al ședinței prime a adunării din Șighișóra.) procese verbale de ale comitetului, raportul secretariulu cătra adunarea din Șighișóra, discursul de deschidere al dlui v.-preș. Iacob Bologa la acea adunare; în partea literaria gasimu trei disertatiuni de dl G. Baritiu și un'a de M. Toma. Ca appendice se publica unu ratiociniu despre perceptele și erogatele cassei, și publicarea banilor încursi la cass'a Asociațiunii dela 15 dec. 1878 până la 31 dec. 1879. Prețiu acestei fascicule e 90 cr.

Dóm'n'a României a însarcinatu pe autorul germanu M. Roettinger cu traducțiunea în limb'a germana a ultimei sale comedii intitulata: „Revenants et Revenens”.

Piese musicale noue. Nr. 22 și 23 al „Lyrei Române” conține aceste piese noue: „Nu sciam”, mazurca, de Const. Dimitrescu, și „Seninu și furtuna”, poesia de I. Negruzzi, music'a de Gr. I. Gheorghiu.

Biserica si scóla.

În seminariul Andreianu din Sibiu, precum cetimu în „Telegr. Rom.”, prelegerile s'au sistatu, din cauza că în institutu a eruptu ból'a epidemica de ochi, numita „egiptiana”.

Stipendii române. Ministerul lucrărilor publice din Români'a tramite se studieze în strainetate, cu cheltuiel'a sa, 6 tineri, din cari 4 s'efi absolvitu facultătile de sciintia din Bucuresci séu Iasi, ier 2 se fia dintre absolventii școléi de poduri și șosele din Bucuresci. Din acesti 6 tineri, 3 vor urmă școl'a de poduri și șosele din Paris, 2 școl'a politecnica din Zurich; ier celu de al 6-lea școl'a de arhitectura din Paris. Din elevii ingineri, 3 se vor aplicá special la drumurile de feru, ier 2 la lucrările idraulice. Ei se vor ingagiá formalu la acésta, înainte de a primi bursele cuvenite.

Mitropol'i'a din Iasi se va repará. Precum cetimu în „Curier. Balașanu”, țilele aceste au sositu acolo dl architectu și profesoru la universitatea din Bucuresci Alesandru Orescu și alti doi architecti, cari împreuna cu unu architectu din Iasi, compunu comisiunea însarcinata a face studiile necesarie pentru reparare.

C e e n o u ?

Maj. Sa regele petrecu septemân'a trecuta în Moravia, unde poporațiunea morava i-a facutu aceeași primire entusiasmata ca și boemii. La Brünn se arangiara în onórea monarcului mai multe festivități, între altele și unu conductu cu factii. Se scrie, că regele ar fi promis a reveni la tómn'a în Boemi'a și Moravi'a dimpreuna cu regin'a și cu moștenitorul de tron.

Dela curtea româna. Joi dl V. Ales. Urechia, membru al institutului etnograficu din Paris, a presintatu Domnitorului pe dl baronu R. de Wart, delegatu al acestui institutu. Dl R. de Wart a presintatu M. S. R. diplom'a de președinte onoraru al institutului, titlu care-l au până astadi numai șese suverani ai Europei. Domnitorul a multiamitu în termeni fôrte vîi dlui de Wart și a binevoitu se se întrețina cu grațiositatea sa obicînuita vr'unu césu și jumetate cu aceste dóue personaje ale sciintiei.

Sciri personale. *Principele Vilem de Wied*, frațele Dómnei României, a sositu joi la Bucuresci, de unde peste dóue țile avú se plece dimpreuna cu Domnul și Dóm'n'a la Sinaia, spre a petrece acolo timpu mai îndelungatu. — *Dl I. C. Bratianu* face o caletoria de inspectiune în Români'a mica. — *Br. Edelsheim-Gyulay* a sositu luni în diori de ții la Oradea-mare, și înca în

diu'a aceea și în cea următoare a ținutu eserițiu cu ostasii aflatii în garnison'a d'aice. — *Pr. S. Mihaiu Pavel*, episcopul Orădiei-mari, duminica după miédiadi s'a dusu la Holodu, spre a petrece acolo câteva zile. — *Di deputatu P. Cosma*, sosindu dela dieta acasa la Sibiiu, a fost bineventatu de către inteliginți'a locala și felicitatu pentru energiós'a portare a sa în cestiunea agraria.

Din Constantia scrie „Farul Constantiei”, că în fia-care și trecu pe acolo din Bulgari'a familie mahometane, cari emigréza în Turcia. Pe când inse din Bulgari'a emigréza în masse mari și se rentoreu puçini, din Dobrogea emigréza din când în când abiá câte o familia și chiar și din aceste se rentoreu, căci în Români'a domnesce deplina libertate.

Nunt'a dela Buhusi. Cetimu în „Armoni'a” din Romanu, că la Buhusi, unu tîrgușoru în districtul Némțiului în Moldova, se faci o nunta mare jidovésca; unu membru de aprópe din famili'a marelui rabinu dela Sadagura din Bucovina se insoară cu fét'a marelui rabinu din Buhusi. Spre acestu scopu, marele rabin dela Sadagura a mersu cu o suita în 5 vagóne comisionate din Austria și pâna la Roman, unde a descalecatu, și anume vr'o 24 leviti în clas'a întâia, vr'o 15 membrii de a suitei sale în clas'a a trei'a, vr'o 75 alti evrei de diferite talii, peste totu, peste o suta de jidani austriaci au trecutu prin graniți'a românésca dela Suceva-Veresti, cu 2 vagóne bagagiu.

Culegatorii de litere din Budapesta au pornitu o mișcare pentru a nu se mai scóte și lunia diuarele, ca așa ei s'e se póta odihni duminéc'a. Densii au și compusu unu memorandu în asta privinți'a, pe care l'a datu reuniunii diuaristilor. Reuniunea a convocatu pe toti editorii diuarelor la consvataire. În privinți'a asta se va scrie și reuniunei diuaristilor din Viena, spre a procede în consonanți'a. Înca nu s'a decisu nimica.

Antisemitismu în Ungaria. Însoçirea neevreilor din Ungaria ținú în septemân'a trecuta, în Budapesta, cea din urma ședintia a sa înainte de ferii, cari vor durá pâna 'n lun'a lui septembrie. Atunce însoçirea va începe s'e publice și o fóia intitulata: „A zsidó-kérdés”. (Cestiunea evreiesca.) Secțiunea statistica și tehnica a însoçirii a calculatu, că dela emancipațiune încóce evreii au câștigatu tocmai de trei ori atâte imobile ca pân' atunci. În Budapesta 64 de percente din proprietarii de casa sânt evrei.

Bancnotele nóue abiá vor fi gata pe lun'a lui martișoru din anul viitoru. Caus'a principala a acestei traganări este greutatea cea mare cu care se fabrica aceste bancnote. Deosebirea cea mare între bancnotele cele vechi și cele de acuma, va fi, că aceste vor fi mai mici și pe ambele părți vor purtá acelasi vignetu, pe o pagina cu textu germánu, pe cealalta cu ungurescu. Numai așa s'a pututu impacá drepturile celor dóue părți ale monarchiei. Desemnul se face de către profesorul Laufberger.

Sciri scurte. *Din Londra pana la Budapesta pe velociped* voiesce s'e vina unu studentu din Ungaria, Ioan Zmertych, carele petrece acolo; terenul e de 1200 mile englese, pe cari densul voiesce s'e le percurga în 21 zile. — *Bene-Merenti*, cl. II, s'a acordatu dlui N. I. Pruncu pentru scrierile sale literare. — *Blondin* a sositu la Bucuresci și pe sâmbeta și duminica a anunçiatu dóue reprezentanțiuni. — *Grindina* mare a fost duminica la 13 l. c. în hotarul comunelor Virtisii și Paleu lângă Dobrițnu. — *Sodalii de mesari din Budapesta* facu „g.eva” séu déca ve place mai bine — „Strike”, adeca nu lucréza, pâna ce nu se vor urcá plătile. — *Inteliginți'a romana din Sibiiu* s'a întrunitu la 16 l. c. spre a primi raportul generalu al comitetului centralu pentru ajutorarea daunaților prin esundări. — *Sabi'a lui Tudor Vladimirescu* a fost daruita de către dl. C. A. Ro-

setti museului naționalu din Bucuresci. — *Banc'a naționala* a României se pornesce sub auspicii bune, căci subscrierea pentru plasarea celor 2.250,000 lei în scri-suri 6% s'a închisu numai la Bucuresci cu sum'a de peste 24 milióne lei; afara de Iasi, și provinci'a, emisiunea s'a acoperitu dar numai la Bucuresci de unu-spre-dece ori. — *Eugen Almássy*, urđitorul principalu al puçului secuiescu, a nebunitu în Budapesta.

Necrológe. *Luisa Moldovanu* n. Vicasii, soçi'a parocului și protopopului Ioan Moldovanu din Banișor, a repausatu în etate de 36 ani, lasându 5 orfani. — *Ioan Popescu*, parocu în comun'a Țințari, lângă Brașov, a încetatu din viét'i'a la 9/21 maiu, în etate de 41 ani, gelitu de soçi'a sa Rahira n. Popovicii, de mama-sa Tațiana, și de alte rude. — *Iosif Oficirescu*, academi-stu de silvicultura, în timpul din urma aplicatu în postul de ingineriu, a repausatu la Lipova, la 2 junie, în etate de 22 ani. — *Trifon Tieranu* parocu în Petromani, Banatu, a muritu la 11/23 maiu, în etate de 67 ani. — *Parteniu Panisianu* parocu în Caprióra lângă Lipova, a repausatu la 19/31 maiu în etate de 68 ani.

Cronic'a lunei.

Kossuth a primitu dílele trecute visit'a poetului Emil Abrányi. În conversațiune, între altele, a dísu acestuia: „E bine, dvóstre magiarisati pe germâni; e bine, eu nici odata nu m'am temutu de germâni. Germânul e cosmopolitu. Se supune și se asimiléza, unde interesele i ordóna acést'a. E o rassa brava. Stimezu multu germánimea din Zips. Dar spune-mi, câti s'érbi și români din Transilvani'a ati pututu magiarisá? Ce va s'e díca aceea, că 'n comitatul Hunedórei 40,000 de familie magiare s'au románitu? Scii și aceea, că pe câmpia mai de multu erau 140 de funduri curatu magiare, adi sânt 40; și că Clușul, ce e dreptu, e orașu ungurescu, dar acolo toti scii românesce?”

Magazin für die Literatur des Auslandes din 22 maiu (nr. 21) conține ca primu articulu: faimósele strofe ale lui Mureșanu, „strofele de bronzu” cum aru díce Victor Hugo, eternul „Deștepta-te Române”, tradusu de dl L. von Fischer, în strofe germáne totu de 14 silabe, dl von Fischer a datu cu multa abilitate în mare parte recea suflare barbatésca și plina de patriotismu ce respira în nemuritórea poesia a lui Mureșianu; cadentia escitanta și resboinica e bine conservata și în versul germánu cu tóte gramadirile de consune ce împedca limb'a și o face de suferé „suplicii neauđite”, cum dícu bietii Francesi. Totu în acea brosiura se afla: „Sarufatul” dlui Șerbanescu (der Kuss) și „Des Waldes Märchen” (Legend'a padurii?) a dlui Eminescu, traduse de Carmen Sylva (A. S. R. Dómn'a Românilor), și apoi o alta poesia totu a dlui Eminescu „Trennung” (Desparțirea) tradusa de dl Mite Kremnitz.

Societatea pentru neluarea peleriei. Profesorii dela colegiul din Friburg au întreprinsu și ei o cruciata contra luării peleriei la salutári. Ei propunu comunei a autorisá simplul salutu cu mân'a; pe lângă incomoditatea de a se descoperi la fia-care momentu, ei învóca cestiunea de igiena, afirmându că potu resultá receli prejudiciabile sânetății. Consiliul comunalu a respunsu, că nu se opune la inovațiunea propusa, numai s'e nu fia aplicata și la propriii lor elevi, în interesul formelor respectuóse ce trebuie s'e prevaleze între profesori și școlari.

Unu nou telefonu, numitu telefonu acusticu al lui Elgin, a fost inventatu în Statele-Unite. Acesta e, díce diuarul „Milvaskee Sentinel”, unu aparatu fórté simplu și care se construiesce cu puțina cheltuiéla. Surđimea — și acésta constituie utilitatea sa de capetenia — nu este o pedeca la întrebuintiarea sa. Ținéndu-se

la o astfel de departare de instrumentu, în cât nici unu sunetu s'ă nu p'ota fi auditu, luându apoi firul de fer al telefonului între dinti, o pers'ona cu deseversire surda înțelege f'orte bine cuvintele pronunciate la cealalta es-tremitate a firului, f'ara a fi necesaru de a înaltă vocea; efectul produsu s'ămena cu acela ce se obține cu audifonul.

Sciri straine. *Visit'a principelui Bulgariei* la curtea Serbiei a devenitu îndui'osa în urm'a mortii imperat-esei Rusiei; pregatirile ce se faceau pentru primirea lui, au fost suspendate. — *Goschen*, ambasadorul Eng-literii la Constantinopol, a fost primitu de cătra Sul-tanul la 4 l. c. în audientia solemnă; Sultanul a decla-ratu, că t'ote silințele sale tindu a esecută în provinciile sale reformele promise. — *Din Afganistan* englesii nu se potu înca retrage, căci t'ăr'a nu e înca potolita și instituiunile n'oue nu s'unt stabilite. — *Ospetiu la Ber-lin*: La 2 junie s'a serbatu la Berlin cununi'a principel-ui Vilelm, fiul moștenitorului de tronu, cu principes'a Augusta Victoria de Augustenburg. — *Consiliul muni-cipalu din Londra* a decisu s'ă confere regelui Greciei, carele acuma petrece la Londra, titlul de cetățianu ono-raru. — *Principele de Wales* a fost numitu colonelu a trei regimente de odata. — *Ismail pasia* s'ar duce acasa în patria sa ca omu privatu, înse fiul seu i refusa în-trarea în Egiptu, unu veto analogu i s'a opusu și dela Constantinopole; aș'ă dara d'ensul e silitu a mai sed'ă în Italia. — *Gorciacoff*, restauratu, s'a dusu la Baden-Baden; se șice, că d'ensul nu va mai luă conducerea afacerilor, căci a slabitu cu totul.

Dare de s'ema

despre venitele și spesele balului tinerimei române țin-utulu în Budapesta în 24 febr. 1880 st. n.

(Urmare.)

XXV. Din Turda prin dn'a Emilia Rațiu ca colec-tanta: Dn'a Emilia Rațiu 2 fl., Dd. Ilarion Popu 1 fl., Dionisiu Șuluti 1 fl., Samson Rațiu 1 fl., Augustin Po-purțiu 20 cr., Ioan Covrigu 30 cr., Stoica Vasii 20 cr., A. Moldovanu 1 fl., Tileanu 1 fl. Sum'a 7 fl. 70 cr.

XXVI. Din Kis-Jenő prin dl colectante Mihaiu Veli-ciu: Dd. Mihaiu Velicțiu 5 fl., Avram Vostinariu 3 fl., Gavrilă Lazaru 1 fl., Georgiu Varga 3 fl., Ioan Arde-leanu 2 fl., Ioan Popescu 5 fl., Sigismundu Budai 2 fl., Stefan Kirillovits 2 fl., Ion Belle 1 fl., I. Bosganu 3 fl. Sum'a: 27 fl.

XXVII. Din Roșia-mont. prin dl Sim. cav. de Balintu ca colectante: Dd. Simeone Balintu 5 fl., Dionisiu Balosu 1 fl., Simeon Cajun 1 fl., George Ivasu 1 fl. Sum'a 8 fl.

XXVIII. Din Oradea-mare prin dl colectante Nicolau Marcusiu: Dd. Nicolau Vulcanu 3 fl., Teodor Kővári 3 fl., Ioan Ciceronescu 1 fl., Moise Nesiu 2 fl., Ardeleanu 1 fl., Vela 2 fl., N. Marcusiu 1 fl., Silviu Rezeiu 1 fl. Sum'a: 14 fl.

(Va urmá.)

Soc'at'a balului din Hațeg.

— junie.

Stimate Domnule Redactoru!

În urmarea avisului publicatu deja în nr. 17 al sti-matei dv'ostre foi „Familia“, îmi permitu a ve trimite aicea raționiniul despre venitele și spesele „Balului ro-mânulu din Hațeg“ arangiatu în 6-lea martie st. n. a. c. și a cărui venitu curatu fiindu menitu pentru repararea orologiuului din turnul bisericeii gr. or. din locu, s'a și predatu onoratului magistratu opidanu pentru întrebui-năre la acestu scopu.

Totu odata cu placere dămulă la locul acest'a, es-

presiune și simțiemintelor de gratitudine, ce datorimu p. t. d'omnelor și domnilor cari au avutu bunavoint'a d'a contribui pentru scopul acestui balu.

I. Perceptele:

a) dela Bucuresci prin dn'a colectanta Septimia P. Danilescu 16 fl.

b) dela Turda prin dl colectante Ioan Filipescu: dnii: dr. Ioan Rațiu 1 fl., Samson Rațiu 1 fl., Dionisiu St. Șuluti 1 fl., Anania Moldovanu 1 fl., Onoriu Tilea 1 fl., Vasiliu Popa, capitanu 1 fl., Prot. Lugosianu 1 fl., Gregoriu Moldovanu 1 fl., Iacob Calian 1 fl., Alesandru Iulian 1 fl., Simeon Popu 1 fl., Vasiliu Moga 1 fl., Ioan Filipescu 1 fl. Sum'a: 13 fl.

c) dela Sibiu: Dnii maiori c. r. Avram Casan 2 fl., Teodor Stanislav 2 fl. Sum'a: 4 fl.

d) dela Hațeg: au intratu la cassa 73 fl. Sum'a to-tala: 106 fl.

Sum'a totala a perceptelor 106 fl. — cr.

Sum'a totala a erogatelor 69 fl. 76 cr.

Remâne: venitul curatu 36 fl. 24 cr.

Hațeg în junie 1880.

Marcu Munteanu.

Ghicitura numerica

de I—s P—u.

10.	4.	5.	14.	2.	8.	11.	O flóre cu bunu odoru;
							12. 7. 22. 19. E regin'a negrei nopti;
16.	11.	6.	23.	4.	7.		Tinerimea il iubese;
							9. 3. 5. 14. 15. Pe acesta Domnul în noi l'a ziditu;
							5. 14. 20. 13. 19. Unu dealu în valea Hatie-gului;
							8. 12. 15. 1. 4. 15. Unu orașu mare în Transil-vania;
							4. 7. 12. 2. 15. 1. E unu nume barbatescu;
							24. 17. 21. 6. 17. Numele unui mare poetu ger-mânulu;
							18. 13. 12. 9. Fostu rege al Ungariei;
							11. 8. Unu instrumentu trebuinciosu la ori ce casa;
							6. 15. 6. 23. 9. E una din cele șapte taine;
10.	17.	23.	15.	14.	2.	9.	Unu nume femeiescu;
							1—24. Fostu-a f'orte meritatu, Pentru fapte-i neuitatu, Și-a lui nume renumitu, F'ia 'n secolu amintitu!

Terminul de deslegare e 24 junie. Ca totdeuna. și de asta-data, se va sorti o carte între deslegatori.

Deslegarea ghiciturii numerice din nr. 16:

„Demetriu Bolintineanu“.

Bine au deslegat'o d'omnele și domnișorele: Emi-lia Onciu n. Ciavoșchi, Anastasia Borca, Aurelia Filipescu, Elena Socanu, Elena Boeriu, Emilia Popu n. Mar-cusiu, Veturia P. Desseanu, Anastasia Bistrianu, Floren-tina Danu, Iosefina Buta, Aloisia Țarina, Dragina Mera. și dnii Corneliu Turețchi, Constantin I. Darabanu, Petru Valea, Demetriu Bejan.

Premiul l'a câștigatu dșor'a Elena Boeriu în Le-chintia muresiana.

Din caus'a serbatorilor, în joi'a vițore.

f'oi'a n'ostra nu va aparé; ca înse cetitorii nostri s'ă n'aiba nici o scadere, nrul acela se anticipa de asta-data, — și astfel nrul de față conține o colá în-tréga.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru:

IOSIF VULCANU.